

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Kotrčové a soudkyň JUDr. Miluše Farské a Mgr. Daniely Večerkové ve věci

žalobce: **Ing. Petr H.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátkou Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou
sídlem Muchova 223/9, 160 00 Praha 6

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení částek 38 246 Kč s příslušenstvím a 70 000 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 8. září 2020, č.j. 12 C 193/2018-133

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé I. v rozsahu částky 70 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 15.9.2018 do zaplacení, stejně tak jako ve výroku o nákladech řízení III. **potvrzuje.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady odvolacího řízení ve výši 8 228 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku, k rukám advokátky Mgr. Dagmar Rezkové Dřímalové.

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně shora uvedeným rozsudkem uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 93 000 Kč s 8,05 % úrokem z prodlení ročně z částky 8 712 Kč od 15. 9. 2018 do 11. 4. 2019 a z částky 93 000 Kč od 15. 9. 2018 do zaplacení (výrok I.). Zamítl žalobu v rozsahu částky 6 534 Kč s 8,05 % úrokem z prodlení ročně z částky 108 246 Kč od 13. 9. 2018 do 14. 9. 2018 a z částky 6 534 Kč od 15. 9. 2018 do zaplacení (výrok II.). Výrokem III. zavázal žalovanou k zaplacení nákladů řízení žalobci ve výši 58 014,40 Kč.
2. Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce domáhal po žalované zaplacení majetkové škody ve výši 38 246 Kč a zadostiučinění za nemajetkovou újmu dle zákona č. 82/98 Sb. ve výši 70 000 Kč v souvislosti s nezákonně vedeným trestním stíháním. Uvedl, že usnesením policie ze dne 19.10.2016, doručeným mu 23.10.2016 bylo proti němu zahájeno trestní stíhání pro přečin zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 odst. 1 písm. a) tr.zák. V praxi se mělo jednat o to, že jako strážník Městské policie měl údajně falšovat podpisy na pokutových blocích u dvou bezdomovců. Ve věci byla podána obžaloba a následně bylo jeho trestní stíhání 9.11.2017 zastaveno dle § 314c odst. 1 písm. a), za použití § 188 odst. 1 písm. c) a § 172 odst. 1 písm. a) tr. řádu. Usnesení o zastavení trestního stíhání nabylo právní moci dne 19.12.2017 a jeho trestní stíhání tak trvalo od 23.10.2016 do 19.12.2017 – 14 měsíců. Z titulu náhrady škody požadoval náhradu nákladů za znalecký posudek ve výši 23 000 Kč a nákladů právního zastoupení – obhajného ve výši 15 246 Kč. Pokud jde o nemajetkovou újmu požadoval jednorázovou částku odškodnění (70 000 Kč – 5 000 Kč za měsíc) s tím, že on i jeho rodina žili ve stresu, že přijde o zaměstnání a příjem, byl poškozen na své cti a důstojnosti, uvedená situace se výrazně projevila na jeho vztazích s rodinou, přáteli a kolegy. Nárok uplatnil u žalované k předběžnému projednání dne 12.3.2018.
3. Žalovaná původně nárok neuznala a navrhla zamítnutí žaloby. Později vyhověla jeho nároku na náhradu škody co do částky 8 712 Kč (4 úkony právní služby obhájce po 1 500 Kč + 300 Kč + DPH). Částka mu byla uhrazena 11.4.2019. Další 3 úkony právní služby a náklady znaleckého posudku neuznala. Řízení v této části bylo zastaveno usnesením ze dne 21.5.2019.
4. Pokud jde o nárok na nemajetkovou újmu, žalovaná připustila, že v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 5 T 104/2017 bylo vydáno nezákonné rozhodnutí. Přípisem adresovaným žalobci konstatovala nezákonné rozhodnutí v této věci a vyslovila mu omluvu. Neshledala však podmínky pro finanční zadostiučinění.
5. Soud I. stupně provedl dokazování uvedeným trestním spisem, dalšími listinami, výsledkem žalobce a svědkyně Michaely M.. Podrobně popsal průběh trestního řízení s tím, že žalobce nechal v rámci obhajoby vypracovat znalkyní Mgr. Helenou Hornychovou znalecký posudek z oboru písmoznalectví, za nějž dne 1.3.2017 uhradil částku 23 000 Kč. Na náklady právního zastoupení vynaložil 3.11.2011, 6.12.2016 a 5.3.2018 celkem částku 15 246 Kč. Zjistil, že žalobce jako strážník Městské policie patřil k nejvýkonnějším pracovníkům, byl velmi kladně hodnocen i svým nadřízeným. Trestní stíhání pro něho znamenalo velký zásah do psychiky, když sice ze strany většiny kolegů i nadřízeného cítil podporu, ale byl nucen čelit i narážkám dalších kolegů za situace, kdy nebyl postaven mimo službu. Trestní stíhání ovlivnilo i jeho osobní život, měl problémy se spánkem, soustředěním, ztratil zájem o rodinné aktivity.
6. Soud věc právně posoudil dle § 1, § 5, § 7, § 8, § 14, § 31 a § 31a zák. č. 82/1998 Sb. Dovodil, že v daném případě je dán odpovědnostní titul spočívající v nezákonném rozhodnutí – nezákonném trestním stíhání, neboť trestní stíhání žalobce bylo zastaveno dle § 172 odst. 1 písm. a) tr. řádu, tj. z důvodu, že se nestal skutek, pro který se trestní stíhání vedlo. Soud shledal i dopady nezákonného trestního stíhání do osobní sféry žalobce, a to zejména sféry pracovní, neboť musel Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

čelit narážkám kolegů, což bylo umocněno tím, že v minulosti dosahoval nadprůměrných pracovních výsledků a někteří kolegové to komentovali tak, že dobré výsledky a s tím související pracovní ohodnocení si žalobce zajistil falšováním podpisů. Bylo poškozeno jeho dobré jméno, pověst a čest. Soud dospěl k závěru, že žalobce prokázal snížení své reputace a dobré pověsti na pracovišti z důvodu trestního stíhání, stejně jako dopady do pracovní sféry, jakkoli měl od značné části svých kolegů podporu. Uvedený dopad byl dle soudu o to intenzivnější, že žalobce měl prokazatelný zájem o službu u policie, kterou se snažil svědomitě vykonávat. Z provedeného dokazování dále vyplynulo, že žalobce neměl v důsledku trestního stíhání jiné zdravotní (fyzické či psychické) potíže.

7. S přihlédnutím ke shora uvedeným skutečnostem dospěl soud k závěru, že žalobci zahájením a vedením nezákonného trestního stíhání vznikla nemajetková újmu spočívající v zásahu do jeho osobní sféry, a to v takové intenzitě, jež odůvodňuje odškodnění v penězích.
8. V souladu s rozhodovací praxí NS dále provedl srovnání s obdobnými případy vedenými u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 12 C 73/2014 a sp. zn. 12 C 305/2016. V obou případech se jednalo o trestní stíhání pro stejný trestný čin, když hrozil trest odnětí svobody 1-5 let, v obou případech byli obžalovaní postaveni mimo službu, trestní řízení trvalo 1 rok a 11 měsíců a 16 měsíců, u obou byl prokázán velmi silný zásah do osobnostní sféry poškozených s tím, že každý z nich byl odškodněn částkou 100 000 Kč. V porovnání s těmi případy soud I. stupně shledal žalobcem požadovanou náhradu nemajetkové újmy ve výši 70 000 Kč adekvátní.
9. Pokud jde o náhradu škody, soud shledal naprosto po právu požadavek žalobce na náhradu částky 23 000 Kč vynaložené na znalecký posudek. Ten byl jednoznačně podkladem pro rozhodnutí o zastavení trestního stíhání.
10. Ve vztahu k obhajnému soud neshledal důvodným požadavek na uhrazení celkem tří úkonů právní služby. Jednalo se konkrétně o prostudování spisu u policejního orgánu dne 22. 11. 2016 a dne 21. 12. 2016 - náhrada škody za tyto úkony nebyla přiznána, neboť se nejednalo o prostudování spisu při skončení vyšetřování (§ 11 advokátního tarifu – dále jen AT); návrh na doplnění dokazování ze dne 8. 11. 2017 - náhrada škody za tento úkon nebyla přiznána, neboť se nejednalo o úkon právní služby ve smyslu § 11 AT. Žaloba tedy byla v daném rozsahu, tj. 6 534 Kč zamítnuta (výrok II.). Vyhověno bylo žalobě co do 93 000 Kč s příslušenstvím (70 000 Kč nemajetková újma + 23 000 Kč za znalecký posudek). Zbytek obhajného ve výši 8 712 Kč byl ze strany žalované již uhrazen a řízení bylo v tomto rozsahu zastaveno.
11. O úroku z prodlení bylo rozhodnuto s odkazem na § 1970 o.z. a vl. nař. 351/2013 Sb. s tím, že byl přiznán za období v souladu s § 15 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. tj. marným uplynutím šestiměsíční lhůty určené k předběžnému projednání nároku, jež začíná běžet ode dne uplatnění nároku poškozeným u příslušného úřadu.
12. O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 3 o.s.ř. a § 8 a § 12 AT.
13. Proti rozsudku, výroku I. co do částky 70 000 Kč a výroku o nákladech řízení (III.) podala žalovaná odvolání. Vyslovila názor, že nebyly splněny podmínky pro přiznání zadostičení v peněžité formě. Poskytnutá satisfakce v podobě omluvy a konstatování porušení práva byla dle jejího názoru dostatečná. Řízení trvalo 14 měsíců, což je délka přiměřená. Žalobci se nepodařilo prokázat, že došlo k zásahu větší intenzity do jeho osobnostní sféry, neboť jen takový zásah přepokládá finanční odškodnění. Zdůraznila, že žalobce i bez trestního řízení nebyl mezi kolegy oblíben a vztahy mezi nimi nebyly přátelské. Navíc nepřišel o svoji práci, nebyl postaven mimo

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

službu, nedošlo k medializaci případu. Nebyly tvrzeny ani doloženy závažnější problémy v rodinném životě. Navrhla změnu rozsudku s tím, že co do 70 000 Kč bude žaloba zamítnuta.

14. Žalobce ve svém rozsáhlém vyjádření k odvolání navrhl napadený rozsudek potvrdit jako věcně správný. Popisoval podivný průběh trestního stíhání, když výslech údajně poškozených nebyl v jeho začátku vůbec proveden. Uvedl, že omluva by byla pro něho akceptovatelná, kdyby bylo jeho trestní stíhání ve fázi přípravného řízení vedeno maximálně objektivně, což se nestalo. Pokud jde o vztahy na pracovišti, vysvětlil, že značná část kolegů mu vyslovila podporu, více jak jedna třetina však k němu měla záporný vztah a malá část kolektivu zaujala neutrální postoj. Je obecně známo, že i malá část kolektivu se záporným vztahem k nějakému jeho členu, dokáže vytvořit takovému pracovníkovi nepříznivé pracovní prostředí, což byl i jeho případ. Doplnil, že sice nenavštívil psychologa či psychiatra, ale lze spekulovat o tom, do jaké míry přispělo trestní stíhání k jeho nepříznivému zdravotnímu stavu, kdy mu krátce po posledním jednání v této věci byl zjištěn karcinom prostaty. Vyslovil domněnku, že i prodělaný stres mohl být jedním ze spouštěčů nemoci. Zdůraznil, že každé zahájení trestního stíhání negativně ovlivňuje osobní život stíhaného, a to bez ohledu na výsledek trestního stíhání; dvojnásob to však platí u těch, jež končí způsobem, který potvrdí nevinu obviněného. Připustil, že je povinností orgánů činných v trestním řízení vyšetřovat a stíhat trestnou činnost, na druhou stranu se ale stát nemůže zbavit odpovědnosti za postup těchto orgánů, pokud se posléze ukáže jejich postup jako mylný.
15. Odvolací soud přezkoumal v rozsahu odvolání žalované rozsudek soudu I. stupně a řízení, které předcházelo jeho vydání, podle § 212 a § 212a o.s.ř. postupem podle § 214 odst. 1 o.s.ř. Poté odvolací soud dospěl k závěru, že odvolání žalované není opodstatněné.
16. Soud I. stupně rozhodl na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu a zcela správně věc právně posoudil dle zákona č. 82/1998 Sb. Odůvodnění jeho rozhodnutí je podrobné, přehledné a pečlivě zpracované. Odvolací soud plně sdílí závěry soudu I. stupně i pokud jde o výši odškodnění.
17. Dle § 7 zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen zákona) právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda.
18. Dle § 8 odst. 1 zákona nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.
19. Dle § 31a odst. 1 a 2 zákona bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřeně zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k majetkové újmě došlo.
20. Uvedený § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a jenž přenechává soudu, aby dle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Soudy při stanovení formy a výše zadostiučinění vychází především z povahy trestní věci, z délky trestního stíhání a dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání nad rámec konstatování porušení

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

práva namíste tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat (rozsudek NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2813/2011).

21. Výše zadostiučinění podle § 31a odst. 2 cit. zák., způsobené trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby, musí odpovídat výši zadostiučinění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují. Nelze-li nalézt takový případ, je třeba provést srovnání s jinými případy náhrad nemajetkové újmy. Nebude-li možné postupovat ani podle jiného případu náhrady nemajetkové újmy, je třeba stanovit přiměřené zadostiučinění v takové výši, která bude odpovídat ekonomické realitě ČR a tomu, co by obecně bylo vnímáno jako spravedlivé. Je primárně na žalobci, aby zvolil přesvědčivé srovnání, podle kterého jeho újma z hlediska spravedlnosti není menší než újma jiná, za kterou se přiznává minimálně žalovaná částka (rozsudek NS ČR sp. zn. 30 Cdo 1747/2014).
22. Je třeba upozornit na skutečnost, že v případě vydání nezákonného rozhodnutí není dána vyvratitelná domněnka, že jím byla dotčena osobě způsobena imateriální újma. Naopak je na žalobci, aby spolu s odpovědnostním titulem tvrdil a prokazoval i existenci skutečností, které lze právně kvalifikovat jako porušení konkrétního práva žalobce a vznik nemajetkové újmy v příčinné souvislosti s těmito skutečnostmi. Obecně platí, že každé trestní řízení negativně ovlivňuje osobní život poškozeného a samo o sobě představuje zátěž (viz nálezy ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 554/04 a sp. zn. II. ÚS 590/08).
23. Prvotní podmínkou objektivní odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, je existence rozhodnutí, jímž v konkrétní věci státní orgán aplikuje obecné pravidlo právní normy na jím posuzovaný případ a rozhoduje tak o oprávněních a povinnostech individuálních subjektů. V důsledku zprošťujícího rozhodnutí lze považovat rozhodnutí o zahájení trestního stíhání za nezákonné. Dojde-li k vydání zprošťujícího rozhodnutí či k zastavení trestního stíhání, lze obecně konstatovat, že takové trestní stíhání představuje značný zásah do osobnostních práv poškozeného a tento zásah je třeba do určité míry presumovat.
24. Žalobce se domáhal dvou nároků. Nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání (70 000 Kč), která je předmětem odvolání, dále materiální újmy spočívající v nákladech vynaložených na znalecký posudek (23 000 Kč) a nákladů obhajoby (15 246 Kč). Pokud jde o materiální újmu, v této části a ohledně úroků z prodlení nabyl rozsudek samostatně právní moci.
25. Soud I. stupně ve vztahu k nároku žalobce na nemajetkovou újmu za nezákonné trestní stíhání zcela správně vyjmenoval kritéria, jimiž lze indikovat rozsah způsobené újmy (povaha trestní věci, délka trestního stíhání, hrozící trest, dopad trestního stíhání do osobnostní sféry poškozeného) a věc porovnal s obdobnými 2 případy. Dospěl tak k částce 70 000 Kč, kterou shledal přiměřenou. Právě i v porovnání s těmito obdobnými případy.
26. K tomuto závěru se připojuje i odvolací soud s tím, že za dané situace není omluva a konstatování porušení práva dostačující. Lze souhlasit se žalobcem, že i když trestní řízení netrvalo nepřiměřeně dlouho (14 měsíců), znamenalo zcela jistě zásah do jeho osobnostní sféry. Žalobce byl do té doby respektovaným strážníkem Městské policie s dlouholetou praxí a výbornými pracovními výsledky, byť nebyl všemi kolegy oblíben. Je nepochybné, že vztahy na pracovišti se v důsledku trestního stíhání žalobce zhoršily, což muselo mít dopad na jeho psychiku, a bylo umocněno pocitem nespravedlnosti a obavy z výsledku stíhání. Tato psychická zátěž postihla i jeho osobní život. Měl problémy se soustředěním a spánkem.
27. Na základě výše uvedených skutečností odvolací soud potvrdil dle § 219 o.s.ř. rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé v rozsahu odvolání (ohledně nemajetkové újmy

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Rezková.

70 000 Kč) jako věcně správný, včetně správného výroku o nákladech řízení. Odvolací argumentace žalované nebyla s to správností napadeného rozsudku otřást.

28. Zbytek vyhovujícího výroku o věci samé a zamítavý výrok nebyly napadeny odvoláním a nabyly proto samostatně právní moci dle § 206 odst. 2 o.s.ř.
29. Výrok o nákladech řízení byl učiněn dle § 224 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o.s.ř. Žalobci byly přiznány náklady právního zastoupení v tomto stadiu řízení, a to za dva úkony právní služby dle § 11 odst. 1 písm. g), k) vyhl.č. 177/1996 Sb. (dále také jen vyhláška), za vyjádření k odvolání a účast u odvolacího jednání po 3 100 Kč, dle ust. § 9 odst. 4 písm. a) ve spojení s § 7 vyhlášky, dva režijní paušály na hotové výdaje po 300 Kč dle § 13 odst. 4 vyhlášky a DPH ve výši 1 428 Kč, tj. celkem 8 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání za splnění podmínek § 237 o.s.ř. V takovém případě se podává do 2 měsíců od doručení rozsudku k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který rozhodoval v I. stupni.

Praha 25. února 2021

JUDr. Ivana Kotrčová v. r.
předsedkyně senátu